

ناگهان شعر

«سعدی»

شعر اول:

وقتی دل سودایی می‌رفت به بستان‌ها
بی‌خوبشتمنم کردی بوی گل وریحان‌ها
گه‌نعره‌زدی بلبل‌گه‌جامه‌پردیدی گل
بایاد تو افتادم از یاد برفت آن‌ها
ای مهر تو در دل‌هاوی مهر تو بر لب‌ها
وی شور تو در سر‌هاوی سر تو در جان‌ها
تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم
بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها
تا خار غم عشقت آویخته در دامن
کوته‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها
آن‌را که چنین دردی از پای در اندازد
باید که فروشود دست از همه در مان‌ها
گر در طلیت رنجی ما را برسد شاید
چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها
هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید
مانیز یکی باشیم از جمله قربان‌ها
هر کاو‌نظری دارد یا بار کمان ابرو
باید که سپر باشد پیش همه پیکان‌ها
گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش
می‌گویم و بعد از من گویند به دور ان‌ها

شعر دوم:

رفتمی اگر ملول شدی از نشست ما
فرمای خدمتی که بر آید دست ما
بر خاستیم و نقش تو در نفس ما چنانک
هر جا که هست بی‌تو نباشد نشست ما
با چون خودی در افکن اگر پنجه می‌کنی
ما خود شکسته‌ایم چه باشد شکست ما
جرمی نکرده‌ام که عقوبت کند و لیک
مردم به شرع می‌نکشند ترک مست ما
شکر خدای بود که آن بت وفانکرد
باشد که توبه‌ای بکنند به پست ما
سعدی نغمتمت که به سرو بلند او
مشکل توان رسید به بالای پست ما

شعر سوم:

با جوانی سر خوش است این پیری تدبیر را
جهل باشد با جوانان پنجه کردن پیرا
مکن ندیده‌است آدمیزاد از تو شیرین تر سخن
بایکی افتاده ام کو بگسلد زنجیر را
چون کمان در بازو آرد سرو قد سیم‌تن
آرزویم می‌کند کاماچ باشم تیر را
می‌رود تا در کمند افتد به پای خویشتن
گر بر آن دست و کمان چشم او فتد زنجیر را
کس ندیده‌است آدمیزاد از تو شیرین تر سخن
شکر از پستان مادر خورده‌ای یا شیر را
روز باز از جوانی پنج روزی بیش نیست
نقدرا باش ای پسر کافت بود تا خیر را
ای که گفתי دیده‌ا در دیدار بُت‌روبان بدوز
هر چه گویی چاره دانم کرد جز تقدیر را
زهد پیدا، کفر پنهان بود چندین روز گار
پرده از سر بر گرفتیم آن همه تزویر را
سعدیا در پای جانان گر به خدمت سر نهی
همچنان عذرت بباید خواستن تقصیر را

غلط‌نویسیم

تومار / طومار

«طومار» معرب از واژه یونانی است و املاي آن به همین صورت یعنی با «طا» معمول است:

طومار‌های پاپیروسی.... متضمن ادعیه‌و اذکار و همچنین مناجات‌ها و اعتراف‌ها است.

توهین

این کلمه در عربی به معنی «ضعیف ساختن « است ولی در فارسی در معنی «استخفاف و کوچک شمردن» به کار می‌رود. در زبان عربی برای ادای این معنی از اهانت استفاده می‌کنند:

اگر در زندگانی عادی کسی به یک فرد معمولی ناسزا بگوید یا در حق او توهینی روا دارد قانونا مقصر و قابل مجازات محسوب می‌شود.

اگر کسی به من توهین کند، من خود به خوبی از عهده جبران بر می‌آیم.
بر گرفته‌از «فرهنگ درست‌نویسی سخن»،
تألیف استاد حسن انوری

اعتلای زبان فارسی در «عصر فرهنگ خراسان بزرگ»

سر کنسول پاکستان در بازدید از موسسه فرهنگی هنری خراسان و گفت‌وگو با مدیر این موسسه دیر پا

بر اشتراکات فرهنگی ۲ کشور تاکید و تصریح کرد: زبان فارسی میراث فرهنگی جدایی ناپذیر پاکستان به‌شمار می‌آید

محمد بهبودی نیا

calture@khorasannews.com

روزنامه خراسان در سال‌های گذشته با تمرکز بر پاسداشت زبان و خط فارسی، وضعیت این خط و زبان را در کشورهایی از جمله ایران، پاکستان، هند، تاجیکستان، افغانستان مورد تحلیل و بررسی قرار داده است. سلسله گزارش‌هایی که بنا به اعلام مسئولان و اندیشمندان کشور‌های یادشده با استقبال شایسته روبه‌رو بوده است. عصر روز یک‌شنبه محمدشهریار سر کنسول پاکستان، به مناسبت روز خبرنگار مهمان موسسه فرهنگی هنری خراسان بود. با توجه به اهمیت پاسداشت زبان فارسی در کشور پاکستان در حاشیه این دیدار، سوالاتی را دربار‌ه وضعیت زبان فارسی در پاکستان و همچنین انواع همکاری‌های مشترک ایران و پاکستان برای تقویت و پاسداشت این زبان از او پرسیده‌ایم که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید.

■ **عصر فرهنگ خراسان بزرگ**

به گزارش خراسان در ابتدای این دیدار حسین سعیدی، مدیرمسئول روزنامه خراسان ضمن خوشامدگویی به محمد شهریار، به معرفی موسسه فرهنگی هنری خراسان پرداخت و گفت: ما در حوزه‌های مختلف فرهنگی و هنری

نگاهمان همواره به فراتر از مرزهای خراسان امروزی است. با همین دیدگاه هر زمان از جغرافیای فرهنگی خراسان سخنی به میان می‌آوریم منظورمان خراسان بزرگ است که شامل کشورهای ایران، پاکستان، افغانستان، هند، تاجیکستان و... است؛ زیرا این کشور‌ها در طول روزگاران گذشته دارای یک‌زبان و فرهنگ بوده‌اند. بر همین اساس در بخش‌های مختلف روزنامه خراسان و به‌ویژه در بخش فرهنگ و ادبیات همواره به دنبال گسترش روابط دو کشور بوده و هستیم. ما بر اساس همین نگاه فرامرزی در روزنامه خراسان، سلسله نشست‌هایی را به نام «عصر فرهنگ خراسان» راه‌اندازی کرده‌ایم که در این نشست‌ها قرار بر این شده تا از چهره‌های برجسته خراسان بزرگ تجلیل کنیم. ما قصد داریم با این حرکت فرهنگی قدر دان تلاش‌های این بزرگ‌مردان عرصه فرهنگ باشیم. علامه اقبال لاهوری یکی از افراد برجسته‌ای است که دین بزرگی بر گردن همه ما فارسی‌زبانان دارد و ما بسیار علاقه‌مندیم تا با معرفی هر چه بیشتر این چهره ماندگار عرصه ادب‌پارسی این شخصیت کم‌نظیر را بیش از پیش به جوانان فارسی‌زبان معرفی کنیم.

وی افزود: روزنامه خراسان به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین روزنامه‌های ایران همواره دغدغه‌هایی را در سطح بین‌المللی دنبال می‌کند. در کنار این رسانه مکتوب، در فضای مجازی نیز اپلیکیشن «آخرین خبر» و «خراسان آنلاین» را راه‌اندازی کرده‌ایم تا در فضای دیجیتال نیز اهدافی را که به برخی از

آن‌ها اشاره شد پیگیری باشیم.

حسین سعیدی در ادامه به معرفی دیگر فعالیت‌های موسسه فرهنگی هنری خراسان پرداخت و گفت: این موسسه علاوه بر فعالیت‌های خبری در فضای مکتوب و مجازی در دیگر زمینه‌ها از جمله شهر چاپ به فعالیت‌های فرهنگی و هنری می‌پردازد. در حوزه انتشارات کتاب نیز با تمرکز بر ادبیات حماسی و شاهنامه فردوسی فعالیت‌هایی را در گذشته انجام داده‌ایم و در آینده قصد گسترش هر چه بیشتر این بخش را داریم.

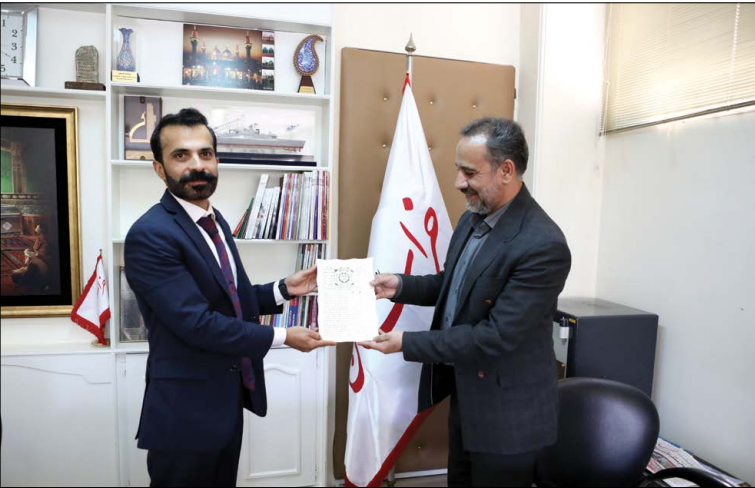
■ **روزنامه خراسان، پای کار فرهنگ خراسان بزرگ**

مدیرمسئول روزنامه خراسان گفت: موسسه فرهنگی خراسان آمادگی کامل خود را برای همکاری‌های ادبی، هنری، خبری و فرهنگی با کشور پاکستان اعلام می‌کند. به‌عنوان مثال با ظرفیت عظیم موجود در چاپخانه این موسسه، می‌توانیم انتشار آثار اندیشمندان و شاعران نویسندگان بزرگ دو کشور را به دو زبان فارسی منتشر کنیم و با تمام‌توان این امکانات را در خدمت گسترش و پاسداشت زبان فارسی و فرهنگ مشترک دو کشور قرار دهیم. سعیدی گفت: ما همواره از دوستی دیرینه مردم ایران و پاکستان خرسندیم و امیدواریم با این گونه تعاملات این دوستی دیرینه را تقویت کنیم

■ **تأثیر رسانه‌ها در گسترش روابط کشور‌های فارسی‌زبان**

در ادامه این نشست صمیمانه محمد شهریار سر کنسول کشور پاکستان نیز ضمن استقبال از همکاری‌های مشترک با موسسه فرهنگی هنری خراسان گفت: روزنامه خراسان به‌عنوان رسانه‌ای با قدمت فراوان سهم زیادی در پیشبرد مثبت موضوعات فرهنگی، هنری و... میان دو کشور دارد. باعث افتخار بنده است که مخاطب این روزنامه هستم و می‌توانم با مطالعه این روزنامه زبان فارسی خودم را ارتقا دهم.

وی افزود: ما به‌صورت مداوم برنامه‌های مشترکی را با حضور اندیشمندان حوزه زبان فارسی و اردو در دو کشور ایران و پاکستان برگزار می‌کنیم که یکی از این ویژه‌برنامه‌ها،

نگار محمد شهریار

نشست مشترک شاعران و اهالی هنر ایران و پاکستان به مناسبت تولد علامه اقبال لاهوری است. در آبان ماه سال جاری نیز قصد داریم برنامه باشکوهی را در دانشگاه فردوسی برگزار کنیم. برگزاری این گونه برنامه‌ها کمک‌فروانی به تقویت تعاملات فرهنگی دو کشور دارد. دو کشور ایران و پاکستان از نظر فرهنگی بسیار به هم نزدیک هستند. در این میان رسانه‌های پر مخاطبی مانند روزنامه خراسان در بازنمایی مشترکات فرهنگی دو کشور که به همبستگی بیشتری منجمد نقش بسزایی دارند.

■ **نگاه تحسین بر انگیز روزنامه خراسان به موضوعات فرهنگی**

محمد شهریار خاطر نشان کرد:

بنده همیشه به دلیل نگاه حرفه‌ای روزنامه خراسان به موضوعات فرهنگی، این روزنامه را تحسین می‌کنم. این روزنامه دارای پیشینه‌ای قوی در همه حوزه‌هاست و همچنان با قدرت به مسیر خود ادامه

می‌دهد. با توجه به ضریب نفوذ روزنامه خراسان و قدمت آن وقتی مسائل فرهنگی، ادبی و هنری و بسیاری از موضوعات مشترک دیگر میان ایران و پاکستان به‌خوبی معرفی شود بی‌تردید تأثیر بسیار خوبی را شاهد خواهیم بود.

■ **جایگاه ریشه‌دار زبان فارسی در پاکستان**

سر کنسول پاکستان در پاسخ به این سوال که ایران و پاکستان در زمینه فرهنگ و ادبیات در چه زمینه‌هایی می‌توانند همکاری‌های مشترک داشته باشند؟ گفت:

یکی از مهم‌ترین اشتراکات ما زبان فارسی است که با تقویت این بخش، تأثیر مستقیم آن بر دیگر زمینه‌های همکاری را شاهد خواهیم بود. زبان فارسی در پاکستان جایگاهی ریشه‌دار دارد و میراث جدایی‌ناپذیر فرهنگی ما به شمار می‌آید. اگر چه جایگاه زبان فارسی در کشور پاکستان با تغییراتی همراه بوده‌است اما همچنان این زبان جایگاه مردمی و دانشگاهی خود را حفظ کرده است. در دوره مغول، زبان فارسی در شبه‌قاره هند زبان اصلی به‌شمار

می‌آمد و خردمندان و اندیشمندان و مردم این منطقه به فارسی‌زبان بودند. بسیاری از آثار کلاسیک ادبیات و شعر و فلسفه در این

ادب‌و هنر

منطقه به زبان فارسی نوشته‌شده بودند. این روند با قدرت ادامه داشت اما پس از استعمار انگلستان وضعیت دگرگون شد و زبان انگلیسی به‌تدریج به‌عنوان زبان آموزش و ارتباطات رسمی جایگزین زبان فارسی شد اما هنوز در مراکز عالی و دانشگاهی زبان و ادبیات فارسی تا سطح دکتری تدریس می‌شود. هنوز انجمن‌های ادبی زیادی در پاکستان با محوریت زبان فارسی فعالیت می‌کنند و هدفشان ترویج و پاسداشت زبان فارسی است. شاعران بزرگ فارسی‌زبان مانند مولوی، حافظ، سعدی و... در پاکستان مورد توجه و تحسین مردم کشور ما هستند و پژوهشگران ما بر روی این منابع ارزشمند مطالعات و پژوهش‌هایی دارند. همین امروز که با شما صحبت می‌کنم در بسیاری از دانشگاه‌های پاکستان کرسی‌های فردوسی‌شناسی در حال فعالیت است و همه این‌ها بازتاب ترویج زبان فارسی در پاکستان است.

■ **خدمات متقابل زبان فارسی و اردو به ادبیات**

محمد شهریار افزود: البته باید به این نکته توجه داشته باشیم که به همان اندازه که گسترش زبان فارسی در پاکستان باعث گسترش روابط میان دو کشور می‌شود گسترش زبان اردو در ایران نیز مؤثر است. در حال حاضر، سال‌هاست در دانشگاه تهران دپارتمان زبان اردو فعالیت می‌کند و به‌تازگی دانشگاه فردوسی مشهد نیز به این موضوع ورود کرده و دپارتمان زبان اردو در این دانشگاه نیز در حال راه‌اندازی است. این اقدام جای خوشحالی دارد و همه ما باید با همین دیدگاه بر گسترش زبان‌های دو کشور تمرکز داشته باشیم.

محمدشهریار در پاسخ سوال دیگر ما مبنی بر این که طبق شنیده‌های ما اعزام استادان زبان فارسی از ایران به پاکستان با مشکلاتی روبه‌روست. آیا این شنیده‌ها را تایید می‌کنید؟ گفت: امروز تعداد زیادی از استادان ایرانی در دانشگاه‌های پاکستان مشغول به تدریس زبان و ادبیات فارسی هستند و مادر این زمینه مشکلی نداریم. این استادان به‌صورت دوره‌ای میان کشور ایران و پاکستان در رفت و آمدند. به نظر بنده مشکل ما امروز کمبود استادان اردو در دانشگاه‌های ایران است. البته در دانشگاه تهران استادان زبان اردو تعدادشان قابل توجه است اما در دانشگاه فردوسی مشهد با کاستی‌هایی روبه‌رویم و در تلاشیم با دعوت استادان اردو زبان به این دانشگاه این مشکل را برطرف کنیم و هر چه سریع‌تر کرسی تدریس زبان اردو در دانشگاه فردوسی را راه‌انداز شود و از این مسیر تولیدات فرهنگی و ادبی مشترکمان را بیش از پیش باهم به اشتراک بگذاریم.

وی افزود: امروز خوشبختانه در کتابخانه‌های پاکستان منابعی غنی در حوزه‌های مختلف به زبان فارسی داریم. از این نظر ما با مشکلی روبه‌رو نیستیم. البته ما معتقدیم آثار مربوط به ادبیات فارسی و اردو هر چقدر هم در کتابخانه‌های دو کشور وجود داشته باشد باز هم باید برای ارتقای این وضعیت تلاش کرد.

نگاه روز

نشان‌دهنده جنگاوری او باشد در شاهنامه ذکر نشده است. شاید خوب باشد گزارشگران «گردآفرید» یاد کنند؛ دختر گُژدهم، پهلوان ایرانی که جنگاور بود و با فنون رزم آشنا. از سوی دیگر، با تدبیر بود و با استفاده از همین بهره‌مندی از خرد توانست زمانی که در چنگ سهراب گرفتار شده، خود را برهاند.

در ماده یازدهم آیین‌نامه اجرایی قانون ممنوعیت به کارگیری اسامی، عناوین و اصطلاحات بیگانه در باره لزوم استفاده از زبان فارسی در رسانه ملی آمده است: صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است با ایجاد واحد مناسب در تشکیلات فعلی خود، ضمن زمینه‌سازی برای اجرای قانون، با جدیت از به کارگیری واژه‌های بیگانه خودداری و ضوابط دستور زبان فارسی معیار را در همه برنامه‌های خود رعایت کند.

ادبی هنری

انتشار فراخوان همایش زبان و خط فارسی گفتاری

فراخوان همایش «زبان و خط فارسی گفتاری» با هدف سامان‌دهی به دستور خط و فرهنگ املايی فارسی گفتاری منتشر شد. روابط عمومی فرهنگستان زبان و ادب فارسی با انتشار این فراخوان نوشت: فرهنگستان زبان و ادب فارسی به حکم وظیفه‌ای که در پاسداری از زبان و خط فارسی بر عهده دارد و با توجه به گسترش روزافزون صورت‌های غیر معیار زبان و خط فارسی و بروز سلیقه‌های گوناگون و متضاد در این زمینه، بر آن است همایشی را با هدف سامان‌دهی به دستور خط و فرهنگ املايی فارسی گفتاری برگزار کند. محورهای این همایش عبارت‌اند از:

گفتاری‌نویسی در فارسی؛ ترجمه و ویرایش زبان و خط فارسی گفتاری؛ زبان و خط فارسی گفتاری در رایاسپهر (پردازش خط و زبان فارسی گفتاری / محاوره‌ای، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی، پیکرها)؛ زبان و خط فارسی گفتاری در ادبیات (ادبیات داستانی، نمایش‌نامه‌نویسی، فیلم‌نامه‌نویسی)؛ زبان و خط فارسی گفتاری در رسانه (زیرنویس فیلم‌ها، تبلیغات شهری، صداوسیما)؛ ابعاد زبان‌شناختی زبان و خط فارسی گفتاری (جنبه‌های آوایی، نحوی و واژگانی – صرفی فارسی گفتاری، جنبه‌های جامعه‌شناختی گفتاری‌نویسی، گفتاری‌نویسی در فرهنگ‌نگاری)؛ زبان و خط فارسی گفتاری در عرصه آموزش (گفتاری‌نویسی در مدارس، گفتاری‌نویسی در آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان). آخرین مهلت دریافت نسخه کامل مقاله‌سی‌ام‌آبان ۱۴۰۳ است. نتایج ارزیابی آثار رسیده سی‌ام‌آذر ۱۴۰۳ اعلام خواهد شد.

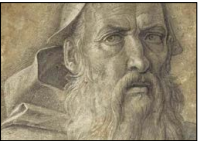
هنرمند ایرانی، مهمان ویژه

جشنواره اروپایی

حجت امانی، نقاش و استاد دانشگاه به‌عنوان مهمان ویژه به جشنواره بین‌المللی نقاشی اروپای شرقی دعوت شد. به گزارش ایلنا، امانی قرار است مجموعه‌ای از نقاشی‌های خود را که با ترکیب مواد شکل گرفته‌اند، در این رویداد به نمایش بگذارد. جشنواره بین‌المللی نقاشی کاناس با حضور نقاشان مختلف از ۳۰ کشور جهان از جمله آلمان، مصر، روسیه، هند، کره جنوبی و... به‌صورت کارگاهی و به یاد نقاشان اکسپرسیون آلمان (گروه پل) در سپتامبر سال ۲۰۲۴ (اول شهریور ماه) برگزار می‌شود. حجت‌امانی پیش از این در جشنواره‌های هنری معتبری دنیا از جمله ویدئوآرت آن، هنر معاصر کلمبو، هنر معاصر سیدنی، هنر محیطی نیپال و مچیک آپریشیا لندن شرکت کرده‌است.

نمایش شاهکارهای رنسانس در کاخ باکینگهام

نمایشگاهی در کاخ باکینگهام مجموعه‌ای اززنشمن از طراحی‌های هنرمندان چیره‌دست رنسانس را به نمایش می‌گذارد. به گزارش ایسنا، این نمایشگاه که در ماه نوامبر آغاز می‌شود با گردآوری ۱۶۰ اثر از بیش از ۸۰ هنرمند که بین سال‌های ۱۴۵۰ تا ۱۶۰۰ زندگی می‌کردند، بازدیدکنندگان را با طراحی هنرمندان چیره‌دستی مانند لئوناردو داوینچی، میکل‌آنژ، افاقل و تیسین و همچنین نیم‌های کمتر شناخته‌شده آشنا می‌کند. این گالری گسترده‌ترین طیف نقاشی‌های این دوره هنری انقلابی را که تاکنون دیده شده‌است، ارائه خواهد داد و علاوه بر آثار استادان فوق، شامل ۱۲ طراحی است که هرگز در بریتانیا به نمایش در نیامده‌اند و بیش از ۳۰ نقاشی از «مجموعه سلطنتی» را که هرگز به نمایش گذاشته نشده‌اند نیز ارائه می‌کنند. در میان آثاری که برای نخستین بار نمایش داده می‌شود، یک طراحی گچی شترمرغ است که در حدود سال ۱۵۵۰ خلق شد و معمولاً به «تیسین» نسبت داده می‌شود.